

NSB-ouders

JEANNE DIELE (81) MOEST ALS KIND BOETEN VOOR HET OORLOGSVERLEDEN

VAN HAAR VADER

'JIJ HOORT NIET MEER BIJ NEDERLAND'

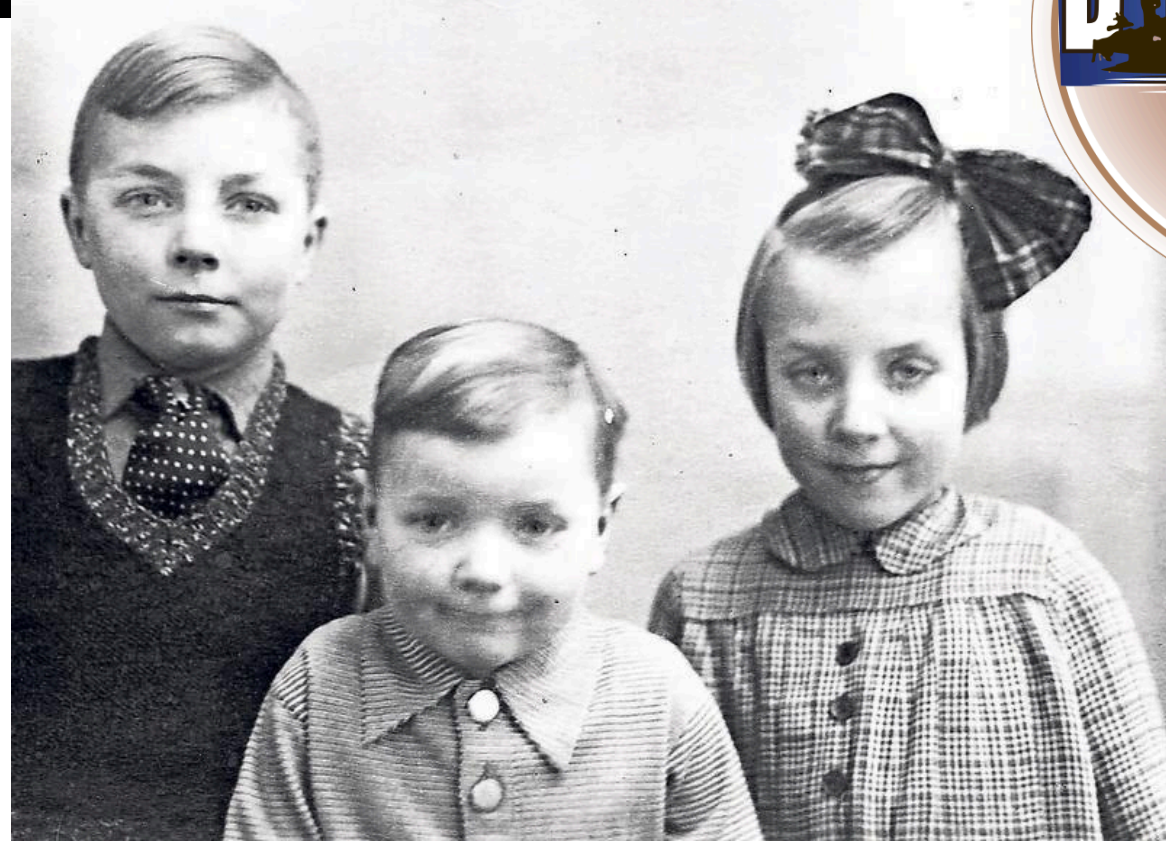
Volgende week precies 75 jaar geleden kwam een einde aan de Tweede Wereldoorlog. Heel Nederland had naar dit moment toegeleefd. Na de eerste euforie moest iedereen zijn leven weer oppakken. Hoe was dat en op wat voor manier bleef het oorlogsverleden een rol spelen in het bestaan? Vandaag: Jeanne Diele-Staal (81), dochter van NSB-ouders.

door Olof van Joolen

Dat er iets met haar aan de hand was, dat er iets rond haar familie speelde, dat voelde Jeanne als klein kind al. Ze begreep alleen lange tijd niet wat. Op haar vijfde wilden plotseling de kindjes uit de buurt niet meer met haar spelen. Ze bleef alleen over met haar poppen. Haar moeder hield zich op de vlakte. Het zou wel weer overgaan, verzekerde ze. Misschien was ze gewoon geen aardig meisje, bedacht Jeanne zich.

Ze vatte het ook niet waarom de kinderen in Duitsland, waar ze met haar moeder en twee broers in september '44 op Dolle Dinsdag heen vluchtte, zo naar deden. „Landesverräter“, schreeuwden ze wanneer Jeanne naar haar nieuwe school liep. De Duitsers bleken het niet zo op te hebben met Nederlandse nationaalsocialisten. Jeanne had geen idee wat er tegen haar werd gild, maar het moest wel heel erg zijn.

Terug thuis in Almelo

Jeanne op een foto uit 1946 met haar broertjes Hans (l.) en Bob.

hoorde ze in de rij voor de gaarkeuken het schelden op 'die rot-NSB'er' en 'smerige Landwachters'. Ze voelde dat er een verband was tussen deze woorden en haar

familie, maar welk? Gelukkig waren er in het gebouw van de Winterhulp stapels speelgoed om mee te spelen. Ze vroeg aan haar moeder waar het allemaal vandaan

kwam, maar kreeg weer geen duidelijk antwoord. Pas jaren later beseft Jeanne tot haar afschuw dat het van afgevoerde Joodse kinderen moet zijn geweest.

Wanneer de oorlog is afgelopen wordt het allemaal alleen maar erger. „Mijn oorlog is eigenlijk pas op 5 mei begonnen“, stelt de nu 81-jarige Jeanne vast. Haar vader verdween in een interneringskamp. Moeder werd tot een half jaar veroordeeld, maar kreeg gratie. Toen het gedecimeerde gezin terugkwam in Almelo bleek hun huis te zijn leeggeroofd en bewoond door anderen. Op straat krijsten de burens het uit. „Hé lelijk NSB-wijf!“ Noodgedwongen trokken moeder en de kinderen in bij opa, waar ze vijf jaar zouden wonen.

Het leven was zwaar voor een kind van wie iedereen in de buurt wist dat de ouders in de oorlog aan de verkeerde kant hadden gestaan. Op haar eerste schooldag zei de juf dat Jeanne achterin de klas mocht gaan zitten aan een bank voor twee. Ze zat er alleen en dat zou zes jaar lang zo blijven. Terwijl andere kinderen altijd naast een klasgenootje zaten. Weinig momenten waren zo verdrietig als toen de klas zich voorbereide op Koningsdag 1945.

Oranje jurkje

De meisjes praatten over rode, witte en blauwe strikken die ze in hun haren wilden doen. Jeannes moeder had wat oranje stof kunnen regelen, zodat haar dochter in een oranje jurkje zou kunnen meedelen op een versierde feestwagen. De juf

maakte heel duidelijk dat het niet zou gebeuren. „Sjaantje, jij kunt morgen natuurlijk niet op de feestwagen“, zei ze tegen de 7-jarige. „Want jij hoort niet meer bij Nederland, jij hoort niet meer bij onze koningin.

Begrijp je dat?“

Tot ze in de zestig was, bleef Jeanne het normaal vinden dat ze zo werd gezien. Sterker nog, ze voelde zichzelf ook zo. Bevrijdingsdag? Het leek haar heel leuk, maar met haar achter-

Hans, moeder en Jeanne in een park in Almelo. De foto is gemaakt op 10 mei 1940, de dag dat Duitsland Nederland binnenviel.

grond hoorde ze er niet thuis. En toen ze als 18-jarige hoorde dat de jongen op wie ze verliefd was, en die haar ook heel leuk vond, toch afzag van verkering nadat hij via een oom had gehoord over het verleden van de familie, vond ze dat logisch. Nadat haar vader was vrijgekomen en het gezin

naar Den Haag was verhuisd, wilde Jeanne Diele het verleden zo diep mogelijk begraven. Met niemand had ze het nog over de oorlog. Als er in Den Haag iets over bekend werd, begon al le ellende opnieuw.

„Het kantelmoment kwam in 2001“, vertelt Diele. „Mijn jongste broer geloofde

'FOUT' IN DE OORLOG

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kozen ruim een half miljoen Nederlanders in meer of mindere mate de kant van de bezetter of werden hiervan verdacht.

Na de oorlog deed het Directoraat-Generaal voor Bijzondere Rechtspleging van het ministerie van Justitie onderzoek naar 540.000 landgenoten. Van hen zijn de dossiers bewaard gebleven. In een substantieel aantal van de gevallen waren de verdachten lid van de Nationaal-Socialistische Beweging (NSB).

De politieke partij onder leiding van Anton Mussert werd opgericht in 1933 toen Hitler in

Duitsland met zijn opmars begon. Tien jaar later kende de NSB ruim 101.000 leden. De NSB fungeerde met de instelling van de paramilitaire Landwacht vanaf '43 als hulptroepen van de Duitsers. NSB-leden namen op veel plekken functies in het openbaar bestuur op zich. Zo hadden veel gemeenten een NSB-burgemeester.

Uit het midden van de NSB kwamen ook duizenden rekruten voor de Waffen SS. Bij deze elitetroepen namen in totaal zo'n 25.000 landgenoten dienst. Ze vochten vooral aan het Oostfront. Maar het waren niet alleen NSB'ers of SS'ers die na

nooit dat onze vader alleen voor lidmaatschap van de NSB vier jaar in het kamp was gezet. 'Er moet meer zijn gebeurd', zei hij altijd. En hij bleek gelijk te hebben. Toen de dossiers van Bijzondere Rechtspleging werden vrijgegeven konden we zien dat hij ook Landwachter was geweest en had

meegedaan aan razzia's. Bij een daarvan werd een Joods gezin opgepakt. Ze kwamen nooit meer terug.”

„Ik vond dat zo erg om te ontdekken! Hij was zo slecht; een moordenaar. Op mijn 63e ging ik mijn vader

Hans, Bob en Jeanne (v.l.n.r.) met twee dienstmeisjes in 1944, vlak voor Dolle Dinsdag.

'Wie ben ik dan als kind van een moordenaar?'

Jeanne Diele-Staal besloot haar verhaal niet meer te verzwijgen.

FOTO'S RENÉ BOUWMAN

haten. En ik vroeg me af: wie ben ik dan als kind van een moordenaar? Maar ik wilde niet oud worden met alleen haat ten opzichte van hem. Daarom ben ik met mezelf aan de slag gegaan. Ik kwam terecht bij een lotgenotengroep van de Werkgroep Herkenning en dat heeft me enorm geholpen.”

Gemeenschappelijk

„Daar kon ik voor het eerst mijn verhaal doen onder mensen die hetzelfde hebben meegemaakt en er ook altijd over hadden gezweven. Wat we gemeenschappelijk hadden, was de schaamte en het schuldgevoel. Je weet dat je die gevoelens niet hoeft te hebben omdat het kind nooit schuldig is aan het gedrag van de ouders. Maar dat moet je ook van binnen gaan beseffen. Dat kost tijd. Het heeft mij jaren gekost om met mijn verleden in het reine te komen.”

Inmiddels is Jeanne Diele zover dat het oorlogsverleden van haar familie hanteerbaar is geworden. In plaats van het te verzwijgen, vertelt ze erover in schoolklassen.

Ze werkte ook mee aan het vorige maand verschenen boek *Oorlogskinderen* van Coen Verbraak. Als gepensioneerde psychotherapeute mengde ze zich ook nadrukkelijk in de publieke discussie over IS-kinderen. De motivatie om haar verhaal te doen, is dat Diele hoopt dat de mensen hierdoor beseffen dat ze kinderen nooit mogen uitsluiten, ze nooit de schuld van hun ouders moeten laten dragen. Zoals zij dat bijna een leven lang deed.

Advertentie

“Dankzij de traplift kom ik weer veilig boven. Net als mijn partner”

Een traplift van thyssenkrupp houdt de trap begaanbaar voor iedereen

25% van de senioren hebben moeite of pijn met traplopen, blijkt uit onderzoek. Verhuizen naar een gelijkvloerse woning is dan niet de enige oplossing. U kunt gewoon zelfstandig thuis blijven wonen met een voor u op maat gemaakte traplift, waarbij de trap begaanbaar blijft voor uw partner, kinderen of mantelzorger.

De traplift voor iedere trap

Onze Swing-traplift heeft al veel mensen hun mobiliteit in huis teruggegeven. Het maakt niet uit of u een trap met bochten, een smalle opgang of een wenteltrap heeft. De traplift kan zelfs naar zolder worden doorgetrokken.

nu ook met video bezoek

We meten uw trap zeer nauwkeurig op met behulp van onze HoloLin-technologie, waarbij we ook rekening houden met verwarmingselementen of stopcontacten. Uw traplift wordt helemaal op maat geproduceerd en in principe binnen twee weken gemonteerd*. Daarbij heeft

elke thyssenkrupp traplift een levenslange garantie, zo lang u het jaarlijks onderhoud door thyssenkrupp Home Solutions laat uitvoeren.*

thyssenkrupp Home Solutions is gespecialiseerd in het ontwikkelen van trapliften met meer dan 65 jaar ervaring

in Nederland. Al onze trapliften worden in Krimpen aan den IJssel 100% op maat gemaakt. Voor onderhoud en reparatie is ons landelijk service nummer 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar.

100% traplift op maat. 100% aanbieding op maat.

We gaan voor maatwerk – in alles. Speciaal voor uw situatie en wensen maken we een aantrekkelijke offerte met de beste aanbieding voor de beste traplift.

Nieuwe acties

Sinds deze maand hebben we de mogelijkheid van een video bezoek. En in samenwerking met onze fabriek een extra actie.

Bel voor meer informatie gratis met

0800-5003

of voer uw gegevens in op

trapliften.nl

*Voor de voorwaarden, zie trapliften.nl